
TLC. The Low Countries. Art and Society in the Netherlands, nr. 17, Rekkem, The Flemish-Netherlands Association Ons Erfdeel, 2009, 317 pp., ill. ISBN 9789079705009 | In de nieuwste editie van het internationale jaarboek van Ons Erfdeel komt de discussie over de 'sociale cohesie' van de samenleving c.q. de nationale identiteit ruimschoots aan bod. Onder meer in de bijdrage over de in Vlaanderen, vergeleken met Nederland, veel grotere rol van het middenveld en de blijvende invloed van de pre-moderne, kleinere territoriale identiteiten (dorpen, wijken) en de weerslag daarvan op de nationale identiteit. (Bart Dirks, *The Antidote to Disaffection. Social Cohesion in Flanders*, pp. 14-27) Tom Naegels schrijft over het 'volkse' vieren van de Nederlandse identiteit (in België bijna uitsluitend een 'officiële' zaak), die ook van overheidswege steeds meer bewust gepromoot wordt. (*Individual, but not Egoistical. Social Cohesion in the Netherlands*, pp. 37-51) Dat laatste gebeurt onder meer door het creëren van gedeelde ervaringen langs live-uitzendingen van belangrijke gebeurtenissen, zij het dat het toch maar een vrij oppervlakkige en ad hoc-samenhang schept. (zie over de Nederlandse identiteit ook: Mirjam Van Veen, *A Calvinist Country?*, pp. 287-289) Volgens Jeroen Dewulf toont de Duitstalige minderheid in België aan hoe 'nieuwkomers' hun trouw aan de nieuwe staat kunnen combineren met

het bewaren van cultureel zelfbesef. (*The Last Belgians? The German-Speaking Community in Belgium*, pp. 218-226) Tot slot een algemene bedenking, naar aanleiding van de melding van Marc Hooghe (op p. 307) dat het tijdschrift *Samenleving en Politiek* sinds 2007 jaarlijks een Engelstalig overzicht van de Belgische politiek brengt. (*Belgian Society and Politics*) Deze TLC is weer zeer rijk aan inhoud en illustraties, niet het minst rond kunst. Zou het echter voor de buitenlandse lezer niet handig zijn en zou ook voor een niet zo cultureel geïnteresseerd internationaal publiek de aantrekkingskracht verhoogd worden, indien elk jaar, bijvoorbeeld in een anderskleurige bijlage en heel beknopt, up-to-date cijfermateriaal en andere essentiële data betreffende het economische, sociale en politieke leven in de twee landen worden samengebracht? [Luc Boeva]
